

ПАМ'ЯТЬ

УДК [82.09+398](477)І.Денисюк

ОБРІЇ СЛОВЕСНОСТІ ПРОФЕСОРА ІВАНА ДЕНИСЮКА: НАЦІОЦЕНТРИЧНИЙ АСПЕКТ

Петро ІВАНИШИН

*Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Україна, 82100*

Розглянуто літературознавчу та фольклористичну спадщину професора Івана Денисюка. Доведено, що в ній чітко домінують методологічні концепти зі сфери націоцентричної методології інтерпретації. Зроблено висновок про професора І. Денисюка як одного з провідних національно-екзистенціальних дослідників сучасності.

Ключові слова: націоцентризм, домінанта, методологія, літературознавство, фольклористика, національна література, герменевтика.

Відзначаючи славний ювілей Львівського університету, неможливо не згадати видатного вченого, який тривалий час персоніфікував, персоніфікує й досі, ідентичність цього храму науки. Професор Іван Денисюк (1924–2009) належить до найвизначніших репрезентантів Львівської філологічної школи другої половини ХХ – початку ХХІ століть. Невипадково його окреслюють як яскравого представника «возняківської наукової школи» [20, с. 4] і як «фундатора Львівської генологічної школи філологів» [4, с. 3]. Охопити дослідницьким зором усі обрії словесності цього класичного академічного вченого, проникнути в масштабний герменевтичний світ його студій, каталогізувати гносеологічний творчий потенціал, – усе це актуальні завдання на роки, а то й десятиліття. Наша мета у цій розвідці скромніша: простежити деякі ключові риси, домінанти методологічного рівня наукової свідомості І. Денисюка в *націоцентричному* аспекті.

Аспект цей обраний не випадково. Як стверджує Тарас Пастух, «дотримання концепції національної літератури» було одним із вагомих атрибутів літературознавчої школи академіка Михайла Возняка [20, с. 4]. Ярослав Гарасим віднаходить у фольклористичних студіях І. Денисюка низку методологічних свідчень націоцентричного типу мислення: це і встановлення витоків національної специфіки усної словесності, і виявлення ролі національної традиції, й окреслення центральних ідеологем українського національного світогляду та ін. [4, с. 4–6]. Очевидно, варто розвинути теоретичні спостереження цих вдумливих учнів професора, звернувшись до евристичного потенціалу національно-екзистенціальної методології, виразним представником якої, за спостереженням сучасних дослідників, він був [12, с. 68].

Методологія ця, як відомо [10; 11; 13; 14], репрезентує іманентну українській культурі шевченківську герменевтичну традицію, в основі якої лежить націоцентрична система регулятивних принципів мислення. Впливає вона з класичної філософії національної ідеї (націософії) та онтологічно-екзистенціальної (гайдеггеріанського типу) інтерпретації сенсу національного існування, а тому спрямована на освоєння, вивчення та захист буття нації. Видатним репрезентантом національно-екзистенціального способу мислення був і Іван Франко [15], доробок якого, за спостереженням І. Денисюка, фундаментально вплинув на літературознавчі концепції Сергія Єфимова, Михайла Грушевського та Михайла Возняка [5, с. 258] та, додам, самого професора. Але зв'язок із націоцентричною герменевтикою тут не лише формально-генетичний. Він глибинний, сутнісний, бо впливає із органічно притаманного національній традиції способу дослідницького осмислення словесної дійсності.

У цьому неважко переконатися, якщо звернутися до стрижневих ідей націоекзистенціального типу тлумачення та порівняти їх із провідними методологемами у літературознавчих та фольклористичних працях І. Денисюка.

Перша стрижнева ідея, що в онтологічній герменевтиці окреслена як засновок-передсудження, впливає з виняткової ролі мистецтва слова у процесі постановня національної екзистенції, а також з того факту, що, як стверджував Ганс-Георг Гадамер, літературний твір займає «найпривілейованіше... становище щодо тлумачення й завдяки цьому наближається до філософії» [3, с. 127]. Ця домінанта формулюється так: *художня література (ширше – мистецтво) є одним із основоположних елементів національного буття і тому будь-яка інтерпретаційна стратегія, котра претендує на істинність, мусить враховувати цей факт.*

Не випадково Мартін Гайдеггер говорив фактично про націотворчий характер мистецтва і митця, коли вказував на солідаризуючий характер мистецтва («охорона творіння не роз'єднує людей, обмежуючи кожного колом його переживань, але вона вводить людей всередину їх спільної належності істині, котра здійснюється у творінні»), на «закоріненість» справжнього твору мистецтва у батьківщину, на те, що мистецтво «ставить» світ народу і «складає» землю народу, на те, що мистецтво є «джерелом звершено-історичного тут-буття народу», що «слово поета є тільки тлумаченням «голосу народу», що сам поет «стоїть посередині – між Богом і народом». Невипадково саме мислителів і поетів називав німецький філософ «охоронцями» мови як «дому буття» [22, с. 192].

Аксіальний статус художнього («поетичного») слова в бутті людини є очевидним і для Г.-І. Гадамера. Він вказав на його національно-коригуючу функцію – реставрацію національної ідентичності індивіда, що є, звичайно ж, актуальним не лише для культурно понівечених німців у 90-х роках ХХ століття: «Для кожного з нас змістом життя стає повернення з чужини додому. При цьому поетичне слово йде поперед нас» [1, с. 191]. Тому якщо справді герменевтика (а значить і кожна герменевтична свідомість) не є «знанням-пануванням», якщо вона справді «підпорядковує себе головним вимогам тексту» [2, с. 289], то мусить

підпорядковуватись і одній із найголовніших вимог загального типу: враховувати національну (як націотворчу) сутність художньої літератури.

У цьому переконують методологічні положення не лише провідних герменевтів ХХ століття, а й українських мислителів. Як не згадати фундаментального мистецького принципу Тараса Шевченка, втіленим в образі слова «на сторожі» «малих отих рабів німих» – упослідженого покоління земляків. Схоже націоекзистенційне усвідомлення, яке виразив І. Франко у його «посланні» – пролозі (1905 року) до поеми «Мойсей», де отримуємо тісно переплетену тріаду взаємозалежних суцис (індивідуального, колективного та художнього буттів): митець–народ–художня творчість:

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

.....
Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будущині завдаток, слізьми злитий,

Твоєму генію мій скромний дар весільний [21, т. 5, с. 212–214].

Ідеться, фактично, про пісню як літературу, поезію як «мову богів», котра дозволяє говорити усьому сущому («...І ліс, і ріка, / А вітер / Розкриває гарячі уста»), а нащадкам дарує національну ідею-візію – «мрію» і «мету» у вигляді «нешадного зерна», як це спостерігаємо пізніше у Євгена Маланюка. Про поезію у Ліни Костенко йдеться як про «неповторність», «безсмертний доторк до душі», як «сни... народу» й прозріння «в суть усіх речей», як, на прикладі Марусі Чурай, «голос» нації, «голос України»: «...що помагає не вгашати Духа, / як не співцями створені пісні?» [16, с. 112] («Маруся Чурай»).

Для наукового мислення І. Денисюка красне письменство – це завжди і передусім сутнісно національний феномен. Осмислюючи Франкову концепцію національної літератури в однойменній методологічній студії, професор розглянув її як «комплекс методологічних підходів не лише до вивчення еволюції та своєрідності літературних явищ взагалі, а й у їх переломленні на національно-українському ґрунті». Тобто кожна національна література – «органічний сплав місцевої оригінальної різноманітності й елементів «привозних», перейнятих з багатовікових міжнародних зносин». Звідси й історія літератури для І. Франка та І. Денисюка – це передусім націопізнавальний процес, тобто «образ духовного розвою нації, який ніколи не підлягає якійсь одній формулі». Тому й «генотип національного світосприймання» дослідник пропонував шукати «у первісній релігії народу та у його фольклорі» як усній словесності [9, с. 300, 302–304].

Тож не випадково, що у фольклористичних працях ученого ця методологічна позиція поглиблюється та увиразнюється. У них він актуалізував «проблему утвердження ідеї національної самобутності української словесності» в обох її різновидах – усному та писемному. При цьому, І. Денисюк зазначив, що

ця проблема «входила в методологічну концепцію так званої культурно-історичної школи і в працях її adeptів, як показав сучасний дослідник Я. Гарасим, була центральною». І. Денисюк солідаризувався із Філаретом Колессою, у тому, що фольклорні твори – «органічний витвір духу народу» і водночас важливий герменевтичний матеріал – «засіб пізнання цього народу» [8, с. 48, 52]. Для дослідника національна культура – «не сума впливів, а витвір характеру народу, осілого на певній території». Тому він поглиблено вивчав національні складові фольклору, що відображають автохтонну українську ментальність. Йдеться і про унікальність дум та щедрівок, і про уникання в національній міфології потворності та жорстокості, і про домінування ліризму, і про кордоцентризм, патріотизм та індивідуалізм як основні риси «української вдачі», і про естетизацію природи, і про етноестетику мови, і про органічне поєднання етноестетичного з етноетичним. Взагалі ж, на думку вченого, усна словесність, як це видно на прикладі пісень, стає потужним *націотворчим* феноменом – «фактором... національної консолідації» [6, с. 16, 18, 22–40].

Інший стрижневий формант націоекзистенціального тезаурусу має більш загальне методологічне значення. Він зобов'язує кожного дослідника *розглядати націю (корелят батьківщини) як визначальну дійсність, що детермінує і буття індивіда, і його герменевтичну здатність.* (Усі інші національно-екзистенційні пересуди так чи інакше визначаються цими двома домінантними, засновковими [14, с. 27–45].)

Герменевтика, зокрема онтологічна, давно враховує національний чинник у своїх розмислах. Окреслена вище основоположна герменевтична переддумка узгоджується із численними міркуваннями М. Гайдеггера про людину як «пастиря» буття (того «від віку незмінного, що всюди стосується нас, людей»), охоронця (звідувача) його істини (неприхованості), і про буття як «прихистку», котрий оберігає людину у своїй істині. Але при цьому варто враховувати включеність долі окремої людини в «історичний шлях» як подію народу. Історичний аспект буття (через історичність присутності) виявляється в такий спосіб сутнісно національним.

Зокрема, Г.-Г. Гадамер вказав на те, що «справді великі історичні дійсності, суспільство й держава, від початку визначають собою будь-яке «переживання». При цьому буття індивіда органічно включене в історико-національне буття, навіть підпорядковане йому: «Самосвідомість індивіда є лише спалахом у замкнутому ланцюзі історичного життя». «Дійсно, не історія нам належить, а ми належимо історії, – зауважив німецький учений. – Задовго до того, як ми почнемо осягати самі себе в акті рефлексії, ми з цілковитою самоочевидністю осягаємо самих себе як члени родини, суспільства і держави, серед яких ми живемо» [2, с. 257].

Також Г.-Г. Гадамер наголосив на тому, що такого типу «передсуди окремої людини більше, ніж її судження, складають історичну дійсність буття цієї людини» [2, с. 257]. Якщо зробити уважний аналіз вищеподаних тверджень, то стане очевидним, що окреслені філософом колективи – «родина», «суспільство», «держава» – є субструктурними одиницями вищої колективної єдності – *нації*, котра й детермінує характер останніх. Саме тому дуже важливим є врахування

того, що нація належить не просто до «великих» (як «суспільство» чи «держава»), а до *найбільшої* «історичної дійсності», котра визначає як буття індивіда, так і його спроможність розуміти й витлумачувати зовнішній, внутрішній та вербальний світи.

Розуміння національного тут-буття (а отже, й буття взагалі), отого «*свого*» як «*матері*» у «Посланії» Т. Шевченка, тільки й робить можливим повновартісне пізнання інокультурного буття («*чужого*»), робить можливим повноцінний і рівноправний (без «*дурення*», обману та самообману) міжнаціональний епістемологічний діалог: «*Не дуріте самі себе, / Учітьесь, читайте, / І чужому научайтьесь, / Й свого не цурайтесь*» [23, с. 352–353].

У філософсько-політичному розмислі-зверненні «Одвертий лист до галицької української молоді» (1905), Іван Франко передчував появу «переломових подій», прихід нової доби, коли «бурхлива хвиля історії захопає нас самих, ставить нашу націю майже в центрі випадків» і формулює власні національно-екзистенціальні настанови, маючи саме націю за ту дійсність, котра повинна детермінувати акціональні імперативи (в тому числі – й герменевтичні) особистості. Ось як це ми спостерігаємо у випадку конкретизації націоналістичного принципу соборності, іманентного – через процес *національно-духовної ідентифікації* – для кожного українця: «*Ми мусимо навчитися чути себе українцями* – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів. І се почуття не повинно у нас бути голою фразою, а мусить вести за собою політичні консеквенції. Ми повинні – всі без виїмка – поперед усього пізнати ту свою Україну, всю в її етнографічних межах, у її теперішнім культурнім стані, познайомитися з її природними засобами та громадськими болячками і засвоїти собі те знання твердо, до тої міри, щоб ми боліли кожним її частковим, локальним болем і радувалися кожним хоч і як дрібним та частковим її успіхом, **а головню, щоб ми розуміли всі прояви її життя**, щоб почували себе справді, практично частиною його (курсив наш. – П. І.)» [21, т. 45, с. 401, 405].

Національне буття, нація (конкретизоване в образі України), «*Мати*» є основою і для розуміючого існування ліричного героя Є. Маланюка як «*сина*». Тому випереджаючі розуміння смислові питання скеровані саме до батьківщини: «*О Мати! Серце б'є, як птиця, / До тебе зламаним крилом: / Куди ж іти? І як молитись? / Де той тропар? Де той псалом?*» («Вчора» (1923)) [18, с. 122]. Тому життя не в просторі батьківщини, без прихистку рідного буття розмикається («*виростає ось мудрість, важка наче камінь*») як болюча, неприродна смерть для українця-емігранта: «*Так. Без Тебе повільна, нестямна загибель, / Батьківщино моя, Батьківщино німа!*» [18, с. 566] (Лист»). Характерним прикладом основної переддумки, що формує першопочаткову «структуру сенсу» кожної людини (як «*бруньки*»), може бути фундаментальне усвідомлення циганської поетеси Папуші (де народ витлумачується як дерево) у Л. Костенко: «*...Народ не вибирають! / І сам ти – тільки брунька у нього на гіллі. / Для нього і живуть, за нього і вмирають, / ох, не тому, що він – найкращий на землі*» [17, с. 406] («Циганська муза»).

Для професора І. Денисюка усвідомлення національної ідентичності предмета дослідження має важливе та постійно присутнє методологічне значення. Вона стає органічною складовою дослідницького пошуку та мислення, зрештою, створює імунітет проти космополітичних чи інших універсалістських інтенцій: «Методологія дослідження історії літератури не може бути універсальною стосовно письменства кожного народу. Важливо знайти певні ключі до національної літератури, вистежити тільки їй властиві певні явища, які їй зумовлюють підходи до її збагнення» [9, с. 303].

У цьому сенсі дослідник знову-таки продовжує передусім націоекзистенціальні настанови І. Франка. У розвідці «Національне питання в полеміці "Між своїми"» він поглиблено розглядає світоглядну в своїй основі суперечку між Іваном Франком та Лесею Українкою у 1896–1997 роки. При цьому вчений цілком аргументовано доводив слушність націоцентричної позиції І. Франка, його заклик до заангажованих у всеросійський соціалістичний рух українців «віднайти український національний ідеал», творити власний, «свідомо національний український рух», а також відзначив подальше еволюціонування Лесі Українки у напрямі до цієї позиції. І. Денисюк написав: «...Лесея Українка через кілька років аналізованої тут полеміки фактично повторила й визнала, навіть пропагувала всі ті постулати Франка, з якими раніше воювала» і додав: «Цей контроверз між своїми був корисний для еволюції національної свідомості поетеси» [7, с. 319–320, 326].

Прикладів такої експліцитно вираженої, чіткої націоцентричної настанови у наукових працях професора можна віднайти чимало. Вона ж виводить нас на ще один важливий методологічний елемент дослідницької свідомості.

Провідною теоретико-аксіологічною формулою, в межах якої зобов'язаний діяти націоекзистенційний інтерпретатор, виступає **національний імператив**. Іманентно-український варіант цього імперативу органічно впливає із філософсько-методологічного потенціалу Шевченкового «Кобзаря» і звучить так: *усе те, що утверджує буття нації в часі і не суперечить релігії, є добром, а все те, що шкодить нації і релігії, – злом*. «У гамірній царині, – як стверджують сучасні дослідники, – це означає, що позиція дослідника має бути верифікована (звірена) з релігійними нормами та ідеєю свободи народу; науковець зобов'язуваний осмислювати дійсність (у т. ч. текстуальну) передусім у контексті захисту, відтворення і розвитку нації» [12, с. 68].

У творчості пізнього І. Франка маємо найбільш довершене в українському метадискурсі філософсько-наукове формулювання національного імперативу, котре з'явилося в статті «Поза межами можливого» (1900). Саме воно зводить до спільного логічного знаменника усі елементи в межах національно-екзистенціального тезаурусу: «Все, що йде поза рами нації, се або фарисейство людей, що інтернаціональними ідеалами раді би прикрити свої змагання до панування одної нації над другою, або хоробливий сентименталізм фантастів, що раді би широкими "вселюдськими" фразами покрити своє духове відчуження від рідної нації» [21, т. 45, с. 284].

Не важко помітити, що саме такий імператив був рушійною силою наукового мислення І. Денисюка. Особливо яскраво це проявилось у полемічній творчості дослідника. Прикладом може бути початок статті «Кілька міркувань щодо висвітлення української літератури (з приводу сучасного підручника)» (2002), яку відкриває майстерно змодельований діалог між університетським викладачем та студентом. Цей діалог, наповнений низкою абсурдних та цинічних оцінок українського письменства, потрібний авторові, щоб показати «ступінь збаламученості студентства хаосом у сучасному літературознавстві». У подальшому метакритичному викладі дослідник коректно, але принципово, спираючись на національну самобутність культури та мистецтва як беззаперечну вартість, тобто в класичному національно-екзистенціальному дусі, осмислив новітній літературознавчий процес. І. Денисюк відзначив низку сумних явищ: і те, що «серед сучасних концепцій літератури мало справжнього новаторства, а багато необільшовизму», і те, що «сучасні наші постмодерністи» поділили, «цілком за Леніним», літературний процес «на два напрями: народництво й модернізм», і за «хрестовий похід на народництво», що його оголошено «в писаннях сучасних постмодерністів», і за виразні «антиукраїнські тенденції», що «проявляються в намаганнях дискредитувати світочів нашого письменства, применшити оригінальність, багатство й розмаїтість нашої художності словесності» [5, с. 255, 258].

В інших працях І. Денисюк посутньо розширив коло критикованих феноменів. Як це спостерігаємо, наприклад, у студії «Франкова концепція національної літератури» (1993): «Мабуть, у літературознавстві жодної іншої країни не знайдемо стільки спроб приниження рідного письменства, як в українському, при одночасній відпорній тенденції – поборенні історично складеного комплексу меншовартості та накиннутих колонізаторських догм. Хоча теорія української літератури “для домашнього вжитку” розкритикована давно, то все ж вона час від часу зазнає реінкарнації у все ще живучих ярликах, безпідставно наліплюваних на неї, – “народницька”, “народна”, “неповна” тощо, які принижують її сумарно або в окремих стадіях розвитку.., у мавпуванні чужоземних літературних процесів – досить механічному перенесенні їх на український ґрунт, у переоцінці впливу то Росії, то Заходу при дивовижному нехтуванні культури Орієнту. Методологія дослідження між цивілізаційних контактів все ще зазнає перегинів, національно-автохтонні чинники слабо враховуються. [...] Несправедливої критики зазнають суспільна заангажованість нашої літератури та її фольклоризм... [...] Навіть наші генії видаються декому ліліпутами у порівнянні з західними».

Опонуючи усім цим названим та неназваним деструктивним тенденціям, професор спирався на уже згадану концепцію національної літератури І. Франка та герменевтичні настанови Є. Маланюка – «національного генія треба оцінювати з національних позицій». Так виявляється одне з характерних формулювань національного імперативу самого І. Денисюка: треба «студіювати й оцінювати літературу з погляду її специфіки, яка скристалізувалась у певних умовах і яка виконує свою національну місію» [9, с. 299, 300].

У наш час, коли українська культура знову опинилася під дамокловим політичним мечем, коли тривають дискусії та полеміки між прихильниками національної традиції й шанувальниками лібералістичного апатридства, коли медіа-простір заливають каламутні хвилі українофобії, – прикро чути від деяких львівських колег заклики до використання низки підходів із підмоченою науковою репутацією: постструктуралізму, постмодернізму, мультикультуралізму, деконструкції, гендерного підходу та ін. [19, с. 46]. Невже утвердження цих начебто «перспективних», а насправді деструктивних, політично заангажованих, космополітичних методів стане відтепер новітнім обличчям львівської філологічної школи? Вважаємо, що націоцентрична творчість професора Івана Денисюка, його численних однодумців та учнів дає підстави заперечно відповісти на це питання.

Так у своєрідний, контроверсійний спосіб ще раз актуалізується важливе методологічне значення праць дослідника. Навіть наш неповний аналіз через залучення герменевтичного потенціалу національно-екзистенціальної методології дає змогу не лише окреслити сутнісні гносеологічні риси націоцентризму в межах філологічного мислення вченого, а й поставити І. Денисюка в число помітних теоретиків літератури сучасності. Таких, наприклад, як І. Фізер, Г. Сивокінь чи Г. Клочек. Думаємо, висвітлений у цій студії методологічний аспект мав би стати предметом подальших поглиблених досліджень, долучаючись до осмислення франкознавчих, генологічних та фольклористичних обривів словесності Івана Денисюка.

Список використаної літератури

1. Гадамер Г.-Г. Батьківщина і мова / Г.-Г. Гадамер // Герменевтика і поетика : вибрані твори / Г.-Г. Гадамер ; пер. з нім. – К. : Юніверс, 2001. – С. 188–195.
2. Гадамер Г.-Г. Істина і метод Т. І. Герменевтика : Основи філософської герменевтики / Г.-Г. Гадамер ; пер. з нім. // – К. : Юніверс, 2000. — 464 с.
3. Гадамер Г.-Г. Філософія і література / Г.-Г. Гадамер // Герменевтика і поетика : Вибрані твори / Г.-Г. Гадамер; пер. з нім. – К. : Юніверс, 2001. – С. 127–145.
4. Гарасим Я. Фольклористичні студії І. Денисюка / Я. Гарасим // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. Т. 3 : Фольклористичні дослідження. / І. О. Денисюк.. – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. — С. 3–15.
5. Денисюк І. О. Кілька міркувань щодо висвітлення української літератури (з приводу сучасного підручника) / І. О. Денисюк // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. Т. 1 : Літературознавчі дослідження. Кн. 2 / І. О. Денисюк – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005.– С. 254–269.
6. Денисюк І. О. Національна специфіка українського фольклору / І. О. Денисюк // Денисюк І.О. Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. Т. 3 : Фольклористичні дослідження / І. О. Денисюк – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. / І. О. Денисюк – С. 15–43.
7. Денисюк І. О. Національне питання в полеміці «Між своїми» / І. О. Денисюк // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. – Т.

- 2: Франкознавчі дослідження / І. О. Денисюк. – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. – С. 313–327.
8. Денисюк І. О. Філарет Колесса про національну специфіку українського фольклору / І. О. Денисюк // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. – Т. 3 : Фольклористичні дослідження – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. / І. О. Денисюк – С. 48–55.
9. Денисюк І. О. Франкова концепція національної літератури / І. О. Денисюк // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах Т. 2 : Франкознавчі дослідження / І. О. Денисюк. – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005 — С. 299–305.
10. Іванишин В. Нація. Державність. Націоналізм / В. Іванишин. – Дрогобич : ВФ «Відродження», 1992. – 178 с.
11. Іванишин В. Непрочитаний Шевченко / В. Іванишин. – Дрогобич : ВФ «Відродження», 2001. – 32 с.
12. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури : навч. посібник / В. П. Іванишин; [упоряд. тексту П. В. Іванишина]. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 256 с.
13. Іванишин П. В. Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко : монографія / П. Іванишин : – К. Академвидав, 2008. – 392 с.
14. Іванишин П. В. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти) : монографія / П. В. Іванишин – Дрогобич : ВФ «Відродження», 2005. – 308 с.
15. Іванишин П. В. Печать духу: національно-екзистенціальна Франкіана / П. В. Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2006. – 96 с.
16. Костенко Л. Маруся Чурай : історичний роман у віршах / Л. Костенко – К. : Рад. письменник, 1979. – 189 с.
17. Костенко Л. В. Вибране / Л. Костенко – К. : Дніпро, 1989. – 559 с.
18. Маланюк Є. Поезії / Є. Маланюк. (упорядк. та передмова Т. Салиги, примітки М. Старовойта), мистецьке оформлення О. Тищука. – Львів : УПІ ім. Івана Федорова; «Фенікс Лтд», 1992. – 686 с.
19. Нахлік Є. Сучасний стан франкознавчих досліджень і проблема створення Інституту Франка НАН України / Є. Нахлік // Слово і час. – 2011. – № 8. – С. 38–49.
20. Пастух Т. Франкознавчі здобутки Івана Денисюка / Т. Пастух // Літературознавчі та фольклористичні праці : у 3 томах, 4 книгах. Т. 2 Франкознавчі дослідження / І. О. Денисюк – Львів : [У надзаг. : Львівський національний університет імені Івана Франка], 2005. – С. 3–21.
21. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1976–1986.
22. Хайдеггер М. Время и бытие : Статьи и выступления / М. Хайдеггер ; пер. с нем. – М. : Республика, 1993. – С. 192–221.
23. Шевченко Т. Г. Повне зібрання творів : у 12 т. – Т. 1 : Поезія 1837–1847 / Т. Г. Шевченко; редкол. : М. Г. Жулинський (голова) та ін. – К. : Наукова думка, 2001. – 784 с.

Стаття надійшла до редакції 04.04.2013

Прийнята до друку 26.04.2013

**FILOLOGICAL HORIZONS OF PROFESSOR IVAN DENYSYUK:
ASPECT OF NATION CENTRISM****Petro IVANYSHYN***Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych
Ivan Franko st., 24, Drohobych, Ukraine, 82100*

The article deals with literary critical and folkloristic heritage of Professor Ivan Denysyuk. The author proves that there dominate methodological concepts from nation centric methodology of interpretation field. The conclusion is drawn that Professor Ivan Denysyuk is one of the leading national existential researches of the present time.

Key words: nation centrism (natiocentrism), dominant, methodology, literary criticism, folklore study, national literature, hermeneutics.

**ГОРИЗОНТЫ СЛОВЕСНОСТИ ПРОФЕССОРА ИВАНА ДЕНЬСЮКА:
НАЦИОЦЕНТРИЧЕСКИЙ АСПЕКТ*****Петр ИВАНЫШЫН****Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко
ул. Т.Шевченко, 24, Дрогобыч, Львовская обл., 82100*

Рассматривается литературоведческое и фольклористическое наследие профессора Ивана Денюсюка. Автором доказывается, что в ней четко доминируют методологические концепты из сферы националистической методологии интерпретации. Делается вывод о профессоре И.Денюсюке как об одном из ведущих национальноэкзистенциальных исследователей современности.

Ключевые слова: национализм, доминанта, методология, литературоведение, фольклористика, национальная литература, герменевтика.

